Januaari 4 1934
№ 4 (1155)
DEEDE-YDE KOTO
Ceentrsojuuziin, 19.

Gazar byriin prolitaarinar, negedegtii!

Bur-Mongoliin Ynen

BK(b)N Bur. MK, BMASSR TGK ba Burprofsoviin eder byriin oorgan

Tyryy udaarniguudaas BK(b)N moziin X konfereencada eesediingee ilaltanuudiigi raaportalna

BK(b)N moziin X konfereenca neekedee nek. Jerbaanoviin kelesen yge

(Korespondeentiin temdeglel)

NӨKӨDAA, Buriaad-Mongoliin nam emkiiin moziin X dugaar konfereenca bol Leeninii TK, manai namiin ba kedelmeriçen angiin bol namiin zinkeni şugamiigi bedeer sanaaluin tabiilgaar baiguulagdasan ilaltanuudai dabasaniin dyngyydii udaridagça nek. Staliulii ketelberi dooro jabaza socializm togtooko baiguulaltanuudta tuilii jikeken ilaltanuudiigi dabasaniin dyngyydii gi byridkeze baigaa cag yiede neeg dekee baina.

Aradiin byke azakuigi teeknigiin talaar şinedken gyicedkeke, angi nuud ygei belgemiigi manai oron do togtooko kojordugaar taban zi liin aguu jikenyyd zorilgonuudiigi tabika XVII dugaar jike kural dad byke nam ba kedelmeriçen angi beledkeze baina.

Manai moziin X konfereenca deere bidenyyd bol Bur. Mongoliin nam emkiiin jabuulsan tere jike azaliin dyngyydiigi byridkene. Ba riaad Mongol Respyyblig arbaa zil orçozo baika zuuraa baga bu sin ilaltanuudaar dabasan baina. Ene amzaltanuud bol zebken kizkom, BK(b)N-iin TK ba nek. Staalinii udaridalgiin aşaar dabasan.

Byke namemki bolbol namiin ceberle igiigi jerenkii dyyrgeze, ee riingee X konfereencada yzel surta liin talaar nilieed bata beki, negen sanaltai bolon socializmiin baiguu laltiigi ulam caaşani yrgelzelen te mecekiin telee zebsegzen jirebe.

Z-S. Kizaariia namemkiin ba men B. M. namemkiin baidal bol TK omiteedoor amagalan bişe dee re yzegdesen. Ceberlelgiin konlis ti tuslamzaar namemki bol amagalan bişe baidalaa darui garakiin zamuudiigi sanaagalan ba amagalan bişe baidaliigi usadkakiin bolood ulam endyynyydiigi darui zasakiin zed zamda orobo.

Namiin X dugaar konfereenca bol bidenii ulam caaşaa jabuulka kedelmeriiin yndesen bolko zaaba rinuudiigi gargaka josotoi. Өөgee sen yje caguudta manai namemki bol namiin zinkeni şugamiigi bejelyylkiin telee cris temeceze, gol ajuul bolko baruunii kelberel ba „zyynii“ nugulbarinuudtai bolon ku biskalda eserzyyçe troockiizmiin yleiegdelnyydtei, namiin zi ekni şugamaas kelbersen jabadalnuudtai obselkeke yzelnyydtei çangadaa temeceson.

Moziin X konfereenca bide res pyybligee indyystrizyyike ba kedee azaliigi socialiis josoor şineo keke jabadalnuudta jikeleu amzaltanuudtai jirebe. Yndesenii bodol giigi bejelyylke ba yndesenii sojo liigi baiguulka froonto deere jike ken ilaltanuudiigi dabagdaba. Yndesenii asuudalda gol ajuul bolko jike oroşiin deerenkii yzeltei eris temecel jabuulba.

Koino bol tuiliin jike azal bai na. X namiin konfereenca bol geen çalkai programma bolko, ile todoi koi zorilgonuudiigi emkiliu emene tabika josotoi.

Yngereseo zamaa zebeer şinze ke, zorilgojoo zebeer sanaagalan tabika jabadal bol caaşaa dabaka ilaltiin barimta men bolno.

X namiin konfereenca bol kedel meriçen ba kolkoozçuuh aradiigi nam emkiigi amagalan bişe baidalaas gargaka Buriaad-Mongol ulasiigi Soveed Kolbootiin urida jabasan kizaar ba mozonuudiin negen boigokiin koinoos temece ke temeceende ilsyyike josotoi.

Manai namiin Teb Komiteed ba nek. Staalin mandaka boltogoi!

Damiin moziin X konfereenca mandaka boltogoi!

(orkieester internacionaal tatabe)

BK(b)N MOZIIN X-DUGAAR KONFEREENCA

Januaariin 3 eder, egleenii zasidaanida nek. Dorziin tyryylegçe suuza konfereenciin negedygeer asuudalda BK(b) N-iin Kizaariin komiteediin kedelmeri tukai kizkoomiin kojordugaar sekritaar nek. Koorşonov gegçe jikeken iledkel kii be. Nek. Koorşonov bol Zyyn-Sibiiriiu namiin emkiiin baidal ba amagalan bişe baidalaas darii garkiin zorilgonuud tukaida todorkoi kelseniigi teleelegçed kaikaramzatai sonosokood ydiin 2 cagta zasidaani dyyrbe.

* *

Ydeşiin zasidaani 5 cagta neegdeed nek. Dampiliin tyryy legçe suuza nek. Koorşoviin iledkel daguulan kelebe. Kelegçed bol Kiaagtiin aimagaas nek. Tydeviin, Beledken kangaka arkomaadaas nek. Tolstiik, Bookonii aimagaas nek. Konstantiinov, Selengiin MTS-iin ulas teriin keltesiin nacaalnig nek. Ookuniv, men Selengiin MTS-iin nek. Zandaanov, Bur. TGKomiteediin nek. Bazariin BMASSR-iin Gazar tariaalangiin aradiin komi saar nek. Lubsanii neked Lieebidiv ba Kyznecoov bolon bu sad kelebe.

Basa, X konfireencada Selengiin Sydoveerfees nek. Meezel Agro-pidagoogiin instityydees nek. Kydtiaavcev gegçed amarçalba.

Daguulan kelegçediin udaa nek. Koorşonov ecesleliin yge keleze, ydeşiin zasidaani dyyrebe.

Nek. Koorşonoviin iledkeligi daguulan kelegçediin yge nyyd margaaşa eder manai sonindo gargagdana.

* *

Ydeşiin zasidaaniiin dyyrsenii syyleer neker KrcaNam zarain zokiool „Oçonoos delen“ geze zyzegiigi ulasiin t atriin artiistanuudaas tabiba.

Yresenii foondo baiguulka teseb dyyreedyi

Aga. Dyldyrgiin somoni „Sujeel“ kolkooz bol jireke kabarta yelkelgyi. Aimagiin gazariin tasgaar egtesen 420 ceentner yresenii foondo baiguulka tesebiigi gyicedkebe ygei.

Syyliin medeegeer kamta deeree 4 ceentner baiguulsan. Kabariin tigada jabaka kedelmerçen moigi. Tarilgada jabaka br gaadta laza egesengyi. Yrgelziin bri a baiguulagda edii. Ene 364 ceentner yriseni tariaan ceberleg edii.

Aimagiin teleelegçiin yrese bai guulka tesebee darui gyicedkeke gee duraakakadani. Tus kolkoozziin tyryylegçe zygees azsaani kerbee 420 ceentner kyitel yrese baiguulul ideke tariaan dutaka bai na geze, kyicedkeke zorilgiigi bi m. cabasaasa kiibe.

Uçar iimees aimagiin emkinyyd ene kolkoozdo şurgaa orood nudardagçuudiin cabtakaza kiiigçedte kemzee abaza zemerle orood keregtei.

Nimbuuglin.

BK(b)Namiin moziin X-daki konfereencada

Gigaanta bol cagcoogoo byteegdene

RAAPORTA

BK(b) Namiin Buriaad Mongol moziin X dugaar konfireencada paravooz-vagoon zasabariin za vood-gigaantiin brigaçanaas proli taariin kaluun bajariigi kyrgenem di.

Namiigi udaridagça neker Staliuii zaasan tyykete 6 zaabariigi bejelyylsenii yndese deere ba te mer zamiin traansporta tukai TK ba AKS tyykete togtooliigi azal ke reg deere bejelyylsenii yndese dee re 1933 onii barilgiin ba mantaa ziin kedelmeriin teseb bol 108% gyicedkegdebe (teseb 23500000 tek. baisanii orondo 25 milijoon tek. dyyrgegdebe).

Barilgiin gazariigi tesebleke tukai 470000 kybmeeter gazariin kedelmeri dyyrgegdebe,

Kislorodiin ceek bol byteegdeze azaldaa orood kislorood egçe baina.

Zasabari mikaniiçesko ceek by teegdeed, azaldaa orood baina.

Temeriin darkanii ceek bol men taazada orood—alkanuud zokioon togtoogdozo baina.

Çirem şudkalaagiin ceekte, cag zuuriin koteeliiu ba kompresoor niin staanca barigdaad montaazliin kedelmeri emkidkegdeze ba'na.

Faabrig zavoodiin surguuliin bolbani byteed azaldaa orzoi.

Tyynees gadna, aacitiliinoovo staanca barigdazai.

Barilgiin udaarniguud bol jan vaari 25 kyrter namiin 17 dugaar kural boltol paravooz vagoonii kombinaadiin 4 prolioot liigi mon tanzada orkoor bolgon beledkeke geze eer deeree abasan ujalganuu daa gyicedkekiin telee temeceze baina.

2700 meetr gazarta usa uraskuul kankedelmeri dyyrgedgebe.

18 sain bairanuud ba 46 baraa guud barigdaba.

Komsomoolnuud bol instryymiin taaiino ceek barika ba azaldani oruulkaar kedelmeridee orbo,

Kirpiiçiigi iskyystvineer kataaka ba modo kataaka barilgauud va goon zasabariin kombinaad, ze siin şudkalaagiin ba bişe bişe ba rilganuudiin kedelmeri jabuulagda za baina.

Barilgiin yiledberiin byteemze bol 1932 ondo 88% baisanaa 1933 ondo 123% kyrter nemezei.

Manai erkim sain brigaadanuud barilgiin baatar gabljaatan neked Sleepçinko, Azerbaajev, Bliyma, Ajafaanov, Mogşoonoviin Ignaato viin Mazeleevskiin brigaadanuud ba bişe bişe keden olon brigaada nuud eesediingee tesebiigi 150% kyrter dyyrgene, tedende azal bol bol aldar coliin, ynen gabljaagiin kereg men bolzoi.

Ede bykii aguu jike gyicedkel nyydiin kazuugaar bidener bol cu tuu dunda zyilnyydtei begeed tyyn tukai BK(b) Namiin tobçoo bol 1933 onii Dekaabriin 27 eder gargasan eeriingee togtooi dotoroo eere tuskai zaasan baina, ja mar duteunuud bainab gebel ke delmeriçeniigi sojol bolbosoroliin ba azal baidaliin talaar ger bairiin yndesen orod zon bolko buriaa duudiigi mergezeltei kedelmeriçed bolgon beledkeke yiledberiin be tedkelde elsyylkiin talaar dutuu tai baibabdi. Manaida namiin ba profsojuuziin kedelmeri sula bai na.

Moziin namiin emkiiin ketelbe ri dooro bidener bol 1934 ondo barilgiin tesebiigi 1932 onlikioo gurba dakin ilyy gyicedkeke ba ceeknyydiin yiledberiigi aşaglan kereglęze 150 vagoon byteeke bai nabdi geze naidanamdi. Kedelmeriçenii aza baidaliigi sojol bolbo soroliin kedelmeriigi eris salzaruulka.

Namiin moziin X dugaar konfi reunca mandaag!

BK(b) Namiin XVII kural mandag!

BK(b) Namiin Tebiin komiteed ba tyyniigi udaridagça inag neker Staalin bata bolog!

Byke delekein prolitaarnarlin udkarno brigaada bolko SSRK-iin baatar gabijaata prolitaarnar bata bolog!

Verkne-Ydiinskiin PVRZ barilgiin naçaalnig Ivanoov.

Namiin emkidkegçe Majaarov.

Barilgiin komiteediin tyryylegçe Kaliinnikqv

V Ydiinsk, 1934 onii januaariin 1 eder.

Ijyyli 1-de 150 pravooz zasabariaas gargakabdi

Buriaadiin gigaanta—PVRZiin ITK kolegtiivoos

RAAPORTA

Soveed kolbooni ynekeer erke ten byriin urida tabisan zorilgo nuudiigi ilakiin telee çukala zyil nyyd bolbol BK(b) N-iin TK-iin ba tyynii udaridagça nek. Staali nii bodoto ketelberieer manaida baiguulagdasan.

Manai orondo socialiis baiguulaltiin keregte teeknigiigi nebte ryylke arganuudiin ergen froonto bol inzeneer—teeknigiin kedelme riigi baika „kapitaliis oronuudiigi gyiceke ba uridaşi oroko“ geze manai namiin udaridagçiin kelsen loozoniigi tula eeriin kubiin kabaa dalgaar temecekiin arga olgoson.

Tyryyşiin kubi loozongoor şiid kegdesen, bide kojordoki kubiigi gyicedkeke zamaar jabanabdi.

PVRZ-iin inzeneer teeknigiin kolegtiv kamta 380 kyn barilgiin tataar kojordugaar tabanziliin ekin ziliin programma bol 108 proc.gyi cedkegdee geze moziin konfereencede raaportalka zuuraa eesedtee ujalganuudiigi abkani bol:

Ijyyli negenees 150 paravoozigi zasabariaas gargakagi kangakiin tula

1. Paravooziin kombinaadiin şirem şudkalgiin ceekiin ba kyzni eeçne ceekiin talanuudaar barilgiin bolon montaazliin kedelmerinyydiigi dyyrgebe,

2. ITK-iin ba kedelmeriçeniigi ger bairanuudaar kangakiin nçeraa ijyyli negen kyrter 40 keseg adali kebiin gernyydiigi barika 3. 1934 onii apreeli negen kyrter olegtriin staanciin 2500 kilovaat kyçetei tyrbiiniigi zasabarilan kedelmeridene uruulka.

4. Barilgiigi suuriin barilgiin materiaalnuudaar kangakiin uçaraa: 10.000.000 keseg kirpiice, 1.000000 keseg şkalobitoon ba 80.000 meeter modonii matiriaal eke.

5. Zavoodiin barilgiin kedelme ride ba tyynii dyyreed baikada çukala kereglegdeke merqezeltei kaadriigi ilangujaa yndesen buriaad azalçadaas 1.000 kyniigi beledke ke.

6. Nitede teeknigiigi nebteryyl kee ba bşe barilganuudaar tuşargaa andaldaaiin uçaraa janvaari negenees eesediingee kyçeer „Çanariin teleo“ geze zurnaal sara byride gargaka.

7. PVRZ iin elektri staanciin elektriystanoovkiin ba montaazliin tula imagta yndesen buriaadaas 30 ky nyydeer elektromontioornuudiin kryzoog janvaari negenees emkid keke.

8. JTK-iin zygees azaliin toocoo nebteryylke jabadalda çukala anka ralaa tabika ba 1934 onii janvaari negenees seekciin şugamaar barilgiin tasag byride 2 2 azaliin tocoonii brigaadanuudiigi emkidkeke.

Inzeneer—teeknigiin kedelmeriçen bol eesediingee leere dursagda san ujalganuudiigi abka zuuraa naidabariaa ekeni bol, 1934 ondo barilgiin emene nam ba zasagiin gazaraar tabigdasan byke zorilgo nuudiigi moziin namiin komitee diin ketelberieer socialis meriin cee ba ujalganuudiigi maşa ergeer delgeryylen gyiced bejelyyl ke gebe.

Buriaadiin jireke gigaanta PVRZ mandag!

Namiin B M emkiiin moziin 10 daki konfereenca mandag!

Leeninii yndesenii bodolgo mandag!

Deede-Ydiin şiliin zavoodiin kedelmeriçen, inzeneer-teeknigiin kedelmeriçen zakirgaanii zygees

RAAPORTA

Bidener buriaadiin gigaantanuudiin negen bolko-onisozoramal şiliin zavoodiigi baiguulagçadaas Namiin Bariaadmongol moziin X dugaar konfereenciin teleelegçedte bolşovigiin kaluun amarçalga kyrgenem.

Namiin X-dugaar konfereenciin emene bidener eesediingee ilaltanuudiigi byridken raaportalkadaa, imagta bidenerees moziin X dugaar konfereence ba bolkoo baigaa bykekolbootiin komniis (bolşovig) Namiin XVII—dugaar kuraldaan ugtakiin telee cucarsagyigeer temecesenii aça men.

Bidener bol dekaabri sarinaa tesebiigi cem dyyrgeke ba ilyybçelen dyyrgeze moziin X—dudaar konfereenciigi ugtakiin zorilgo tabiza kedelmerilsen bainabdi. Nojaabri sariin tesebiigi gyiced keze çadasan ygei tula dekaabriin tesebiigi gyicedkeke jabadalda aikabtar kyçer kedelmeri keregtei baisan. Dekaabriin tesebiin gol kedelmeriin byri temer—bitoonoi azal baisan.

Meneeder bidegeriin Moziin X-dugaar konfereencede tuşaaka beleg bol: Bidener dekaabri sarinaa tesebiigi niite deereni (106)8 proceent gyicedkesen ba yyn dotoroo gol kedelmeri bolko temer- bitoonii tesebiigi 121,3 proceent dyyrgesen.

Bidener bol dekaabriin tesebiigi ilyybçelen gyicedkesenegee dasraduulan teploteeknigiin ba montaazliin kedelmeriigi erçemtei geer jabuulza çadaabdi.

Barilgiin tesebiigi dalçalkui josoor gyicedken namda beleg ekiin telee temecelde, manai şiliin zavoodiin kedelmeriçenii dunda ynekeeree baatarlig gabljaatan todoron garça, bidenii zavoodiin emene baisan zorilgiigi gyicedkeze çadasan brigaad gebel: Bitoonii kedelmeriin Alkiimov Dzangliriin brigaad, gazara maltagçad Lyyndinii brigaad, çuluunii kedelmeriçenii Roodinii brigaad ekener kedelmeriçenii - Rodionoviin brigaad. Edener bol yrgelze eeseelingee programmiigi ilyybçelen gyicedkedeg baina.

Enyynees gadana bidener bol erkim sain yiledberiin kedelmeri ceni bainabdi. Nerlebel: Areefjev Mysyystin, Neçlaalenko „Vlaasin“ Aksiooviç, Şyynko ba teeknigAlekaanov gegçed azai.

Menee bidenii emene baisan tuilliin cukala zorilgo bol, 1934 onii II dugaar kvaartaliin syylde zavoodoo dyyrgeke josotoi. Tyynçelen ene geseer zavoodiin kedelmeriçenii baira barika josotoi.

Bidener bol BK(b) Namiin Mozkomiin bolşoviig udaridalgaar bolzorto cag dotoroo zavoodiingoo barilgiigi dyyrgeze çadakabdi geze naidanabdi.

Men X—dugaar moziin konfereence bol manai zavoodiin tukai keden çukala bodoto kemzenyydiigi abkiin togtool zaabarinuudiig gargana geze naidaza baina.

„Azalça“ arteel olzo kubaari ba ziliin toocoondo orobo

Kori Doodo Kudonii Tabanasanii „Azalça“ arteel bol 19.9 ondo 10 garan erkete ailaar byridezo tyynees koiso odoo kyrter, lama niudaigaçuudiin idkalgatai ba loodori Zalkuunar tai temeceldeen jiresen nam ba zasagiin zyygiis egtesen by kii ulas teriin kampaaniinuudiigi çagdari gyicedken baigaa erkim kolkoozuudiin negen men bolno. Odoo yjede tus kolkooz bol 52 ekerte ba 177 amin kyn baina. Tiin, baigça dekaabriin sarin ekier maliin şalgalta kii ze dyyrgekede: engersen 1933 onii janvaariin negende byke maliin too tolgoini 911 baisanaa, odoo byke mal bolon beled kelee gyicedkeed bukaidani 1933 onii dekabri 1 de byke maliin roo 1052 bujuu 146% eseitsti baina. Jaraskii, maliin azaliin jabuulgiin kangaltatai baisanaas dekabri 11 de aimagiin gazariin tasagaar, 10 ziliin oigoor iigeg desen tomoo yylteriin malnuudaas nege buka buruu şannal olgogdoson. Enyynees urada B M Ynenii dekabriin 11 ni ederiin dugaarta „19% maliir korolitotoi“ geze „Bolşoviig“ gedeg eeriin syyrmeleteer tom degleseni butuu zyil bolno.

Caagani, olzo urgaciin kubaa iigi kubaaba. 1 azalta oderte 16 graam toso, 24 graam zeekei kyrteze, erkim fabasan kolkoozonii erketede 16 kiilo toso ba 24 k. 500 gr. zeekei kyrteze, cebereer gar ceere abka bolson zyilyydiigiini kojorkon kenoglin kugacaada kubaaza kyrtebe. Basa, aarca, maka, syy metligi kubaaza ba janvaari negende tariaa cokilgiigi eceslen urgacii gi kolkoozniguudiin gerta egesen baikaar jabuulagdaza baina. Jerenkii olzo urgaca kubaaka tukai aeledkelenii gyicedesenii ba odoo ziliin olzo kubaaka tukai nam zasagiin gargasan togtooligi kyçendeni gruulkaar baina.

Patanka n

Ulaan tugta Tynkenii MTS konfereenciio emene.

„Zariaa" komuuniin ilalta—X konfereencada erkim beleg

Nøk. Staalinii yyskeleer togtoogdoson ulas teriin keltesnyyd bol kolkoozçoniigi çanga çadaltai baidalda ketelleze baina

Tynkenii MTS ulas teriin keltes ba tyynii erkim kolkooz „Zariaa" tukai

ZURGAAN ZILIIN CAANA...

Ene bol 1928 ondo bolson uma. Sajakan maarta sara gaaad baiba... Ogtorgoido tulaania endernyyd Tynkenii saridaguud on menke casatai kada uulanuud bol kabariin nara iigaaza ekileed. dulaanii cag jireze jaba na geze medeeç edii kebertei baisan. Gebeç Tynken nutagiintalaaça ai uudiin zadaan dulaan eni jireedendekilinnege keden erketeilnuud — ygeitei ba dundaçuud kolkooz bolzo, abariin tarilgalan ekin tyryyn kamtaaraa garka geze tekieereke jikeken se len tablaad baina.

Anka tyryyn kolkooz baiguul ka gekede niieed berkeşeg bai ba. Gebeç bolşoviiguud berkeeelees aidag ygei! Kolkooz baiguulza, kulaagiin darlaltaas koişo on ygei multaraza, eceşiin eceste şine bolboson ba zargalantai sain aza baidalda oroko gesen tedenii kysel kyçendee orzo „Zariaa" geze komuuna togtobo. Ene komuunada oroson kynyyd bol ton ecee ken croi kamta 7 erkete aduud baisan. Niitiin kyçen geişe iime kytetei juma kajan, biçiikanç bol kolkooz bii bolbo. Iigebel azalaa sain kiize, angiin daisantai çangaar temeceze ygeitei dunda çadaltaniigi eeriingee komuunada oloor orokiin yyde neeke geze tus kolkooziigi yyskegçed bol bailad ka tuu zorigoor temecebe.

Ene zuura angiin daisan bol sa zaza untaza, suuna ygei. Nutagiin kulaaguud lamanar nojod ba bişe bişe kolkooziin daisad bol „Zariaa" komuuniin togtokoos ekilen ene nutagta ekilen bidenii ykeere bii bolzo baina geze medekedee, tyynde koro kenegeel s ad torom sog kiikiin tula galzuugaar zyreçebe.

Gebeç „Zariaa" komuuniinkiin ecsekenç bol kyçete! Enyynde diildebe ygei!

Berenkiize bekiize, saruulda ma ruiza kolkooziigi koroiko geze ko ro şaraar beelzeze jabadan angiin daisad bol tus komuuniin azal ba temeceliin froonto deere t suner gigdeze!

„Zariaa" komuuniin geşyyd bol kamtiin azaliin açag tusaui ali zerge jike baisaniigi ylgeer ziseegi bodoto deere karuulza ba diiani zyreçelgiigi kuga cokizo çadasanii açaar kelesençen, ygeitei, dunda çadaltai arad zoniigi eeriingee tala teişe ergen oloor tataza, eder sara, zil jireke byri ulam kegzeze ekilbe.

Angiin temeceliin galiin delen dotoroo ernin kegzeze jiresen „Zariaa" bol enyynii urida iime baisan juma...

1933 onii gaikamşagiai kubilalta

Menee tus komuuna bolool nileed jike ilaltatai „Zariaa" komuuna bol ankan togtoko yjede 7 erkete ail ba 39 amin kyn baisan bol menee 78 erkete ail ba 325 amin kyn baina, tus komuuna bol ekin tyryyçiin zildee kamta 28 ga tarilga kiisen baibal menee zilde 353 ga tarilga kiibe.

Tarilgiin kemzee ergedkekiin kazuugaar, tus komuuna bol kolkooziin mal azaliigi jikeer kegzyylze baina. Kerbee 1928 onii kabar tus „Zariaa komuuna bol 11 moritoi, 12 ykertei, 7 koni jamaatai, 3 gakaitaai baibal, menee 109 tolgoi aduu moritoi, 126 geltoi ykertei 172 tolgoi koni jamaatai ba 87 tolgoi gakaitai baina şuu. Ede mal nuud bol menee yjede ebeliin du laan baira ba ebese tezeeleer gyiced kangagdasan baina.

Odoo yjede „Zariaa" komuuna bol Tynkenii maşiina traagtariin stancada tus kabaadaza baika ba tyyniigi MTS dergedeki ulas teriin keltes ketelberilze baina. Nioodon zil boltor tus komuuna bol koino kozomdozo jabasan aadla, menee zilde ulas teriin keltes bii bolzo togtosonoos koişo tyynii bolşoviig ketelberi dooroo bykii aza akuin ba ulas teriin kampaaninuudiigi cag bolzort ni gyicedkeze menee gancakan aimag dotoroo bişe, karin respyybliig ba kizaar dotoroo tyryy jabasan kolko kooznuud negeni bolno

Leeninii nam ba tyyniigi udaridagça nøk Staalinii yyskeleer togtoogdoson ulas teriin keltes bol kolkooznuudiigi ilaltaas ketelze baina. „Zariaa" komuuniigi bolşoviigiin bolgoko ba komunaarnuudiigi çangaçadaltai bolgokiin telee MTS iin ulas teriin keltesiin ynen seeree bolşoviig josoor cucural gai temecesen ba temecezeç baina. Ulas teriin keltesiin jabaulsan guu jikeken kedelmeriiin ba angiin daisantai eris temecesenii

açaar ene komuuna bol arbaad sariin torşo dotor gaikamşagtai jike ilalta dabaza çadasanii ecesee kolkoozçon bol çanga çadaltai baidalda orozo baina

Tus komuuna bol yiledberiiin kyçiigi deblelze kedelgeke ba dee de zergiin bolşoviigiin teempiig kaişan geze tuilakiin yliger ziş e gi ene zilde bodoto deere karuulsan baina.

Kolkoozuudiigi bolşoviigiin bolgoko ba kolkoozçoniigi çanga çadaltai bolgoko gesen manai namiin odoogiin ton çukala yyrgiigi ulas teriin keltes bol kolkoozçon bykende sainaar oilguulza tedenii yyskel zorig ba azaliin entyziaazmiigi kedelgesenii ildaraa yiledberiiin bytemze aikabtar jikeer deeşe debzebe. Zişeelebel. kerbee engereççe zilde kabariin tarilgiin bol 45 ederiin turşada engergegdesen baibal ene zilde oroidoo 17 ederte dyygegdebe. Kojor anzasatai plyygyyc 1,10 ga kakalka noormotoi baisan aadla 1,30 1 50 ga kakaldag baina.

Obesekuriaalga bol engereggçe zilde 40 ederte dyyrgegdesen baigaa bol menee zilde 22 ederte dyyrezei. 1932 onii tariaa kuriaalga bol 55 ederte engeregegdesen baibal, menee zilde oroidoo 14 ederte engergegdebe. Tariaa kadka maşiinanuud bol 4,5 ga kada ka geze togtoogdoson noormiin orondo 5 ga kakasaas baitagai 6 ba 7 ga kadadag baiba. Yneker ee bolşoviig teempe gecşeniiai egeel ene geeşe kajam!

Yiledberiiin bytemziigi iigeze deeşeni ergesenii yndesen deere men komuuna bol aza akuin talaar nelenkii jike gyicedkelnyydiigi tuilaza baina. Odoo zilde ulastaa tariaa tuşaaka ujalgaa cag bolzoroos urid dyyrgeed, kabariin tarilgadaa yresenii ba starkovoi foondonuudiigi baiguulsan baina. Ede bygede bolbol ulas teriin keltesiin zeb ketelberi dooro kolkooztoo ynen sainaar kedelmerilze, kolkooziin zeeriigi nariaar gamnaza ba angiin daisantai kaar gamgyi temeceze baisan kolkoozçonii azal ba temeceliin bodoto yre men bolno.

Ynen sainaar kegolegçed çanga çadaltai bolzo çadana

„Zariaa" komuuna cemdee ulasiin emeneki ujalgajaa cag bolzortoni dyyrgeze baikatai kamta bykii zal kedelmerice sainaar kiize odoo zilde erkim sain urgaca abkiin telee daiçalan temecesenii ecesee kolkooziin ba kolkoozçonii aşag olzoni aikabtar jikeer nemeze ynen sainaar kedelsen kolkoozçon bol çanga çadaltai baidalda orozo baina.

Oengeregçe zilde nege azalta ederte 5,100 kilograam tariaa 2 pyyrte kotoobko ba mengeer 1 tek. 10 menge kyrtesen baibal odoo zilde nege azalta ederte 6,126 kilograam tariaa, 4 pyyd kortoobko ba 2 tek. 50 mengeer abka baina.

„Zariaa" komuuniin geşyyd bol aza akuin talaar iime jike ilalta dabasanii aşaar çanga çadaltai baidal bodoto deere jireze baina. Ziseelebel: tus komuuniin geşyyd Bajabardiin Lykıa bol eeriingee bylenertei kamta II sariin torşo dod n kamta 1211 azalta eder olood baikadaa 74,18 ceentnir tariaa 2100 tekerig menge abka bolono.

Basa komuunaar Ocepkov Gavriila bol eeriingee bylenertei kamta 1227 azalta eder olood baikadaa 75,16 ceentnir tariaa ba 1700 şakam tekerig menge abka bolno.

Ede nøked Bajabaradiin ba Oçepkov bolon bişeç kolkoozçon udaarniguud bol enyynii uridatai iime jike tariaa kezeeç abça yzeegyisen „Zariaa" komuuniin ilaltanuudiigi dabasan sain turşalgauuud bol bişkolkoozuudta surgaal belomoor baina. Gekeç ede bygede bol zeb ken ekin tyryyçiin alkam menzai. Bykii kolkoozçonoo çanga çadaltai ba bolbosorongui baidalda oiriin cagaa kyregeklin tula teden de juu keregteib gekede: „kolkoozdoo ynen sedkeleeree sainaar kedelmerilke ba kolkooziin zeeri kogşoliigi narlan sakika bolno. (Stbalin)

Ene komuna azalaa imagta zebeer emkidkezei

„Zariaa" komuuna bol azal kedelmeriee imagta zebeer emkidkeze çadasan baina. Jimarç adagai kedelmeri bol ertees zokioogdoson tesebeer jabuulagdaza gyicedkegdedeg baina.

Yiledberiin yrgelziin brigaadanuud bol eeriingee sostaaviigi ogto butargadag ygei. Azal kedelmeriee zebee emkidkeseniigi jabliin gereçelkiin tula mal azal deereki azaliin emkidkeliigiç abaad kara ja:

Aduu morinii karuusa

1. Akalagça moriçon bol kazuu jaa nege tusalagçataigaar morinii tezeeliigi zeeze acaraad, tyyniigee kubaaza egedeg ba moridoo usallag.
2. Kojor kyn morinii baira do torki şibkiigi arilgaza cebeirledeg ba argal şibkee caaşani zeedeg.
3. Kojor kyn uragadiigi karuusalza baina.

Eberte bodo maliin karuusa

1. Akalagça ykerçen bol dyrşel etei çadamar kyn bolko tula ebeçen malnuudiigi ba tugalnuudiigi karuusalka azal daalgagdasan baina.
2. Kojor kyn maliin ebese tezeel zeeze acaraad, tedeniigee kubaaza egedeg ba ykeree usallag.
3. Kojor kyn maliin koto korioo totorki azaliigi eder byri arilgaad, lebiskeriigi şineldeg ba argalaa zeedeg.

Ene zuuran, kynyydiigi tus tus azalda tabikadaa tede enii duraar ba çadabariaar jabuulidag baiba. Ziseelebel; kojor zaluukan kyyged imagadiigi karaka azalda tiimtelebeer tabigdaad baikadaa tede nirai maluudiigi ton sainaar tezeekiin telee imagta jikeer oroldozo, kolkooziin zeeride kaişan geze kandaka josotoi baisanii yliger karuulza baina.

Azal kedelmeriee iigeze sainaar emkidkeed baikada ezegyigi usadkadag ba kedelmeriin koinooskomigadal tabika keregte jike kotolo elte olgozo ba azal yiledberiin talaar jike tusatai baiba.

Socialiis meriicee bol gabijaata baatarnuudiigi bi bolgono

Ulas teriin keltes bol socialiis meriicee bolbol socialiis azaliin deede zergiin foormo men bolno geze sainar medeke tula socialiis meriiceegiin ergeneer kedelgesen baina. Ulas teriin keltesiin yyskeleer delgeryylgdesen socialiis meriiceegiin dolgon bolbol erkim tyryy kolkooz bolko „Zariaa" komuuniin dunda ylemzeken jikeer kedelsen baina.

Tus komuuna bol „Indyystri"—geze kolkooztoi meriiceze bai kaas gadna komuuniin dunda brigaada ba pryypenyyd eesed koorondoo meriiceze bi udaarnigçalza baina. „Zariaa" komuuna ba tyyniigi ketelberilze baisan ulas teriin keltes bol socialiis meriiceegiin doogovor batalka todiigeer kizagaarlasan ygei, karin tere meriice de ba udaarnigçalgada kabaidigçad oe ed deeree daagdasan ujalgaa tus tustaa ali zerge gyicedkeze, ken tyryylze ba geegdeze jabasaniigi şalgan yzeed bykedeeree urişaua dabşakiigi çarmaiin oroldokoni ton çukala geze zebeer oilgoson baina.

Enyynii zorilgoor gurban kyriigi songoson. Enyynde kedoronob gekeie: pravleeniiin ba şalgaltiin komiisiin geşyyd bolon yiledberi deere jabasan kolkoozçon—eden ner bol meriiceze baigaa brigaada ba gryypiin telee ilegçedtaigeer socialiis meriiceegiin jabaca ba gyicedkeliigi narinaar kinan şalgaza yzeed tus şalgaltiin yrenyydiigi yiledberiin zebleen deere zebşedeg baina.

Tyynees gadna gyicedkelnyydiin sambar bii bolgogdozo tyyn deere kolkoozçon bykenii nege eder byteesen azaliin gyicedkeliigi eder byri nereereni temdegledeg baika juuma.

Sentiaabri sarada ene komuuna bol aimagiin gazeedaar damzuulan tus aimagiin byke kolkoozçodo tuskai biçegeer kandasan beged, tyyn dotoroo eesediingee azal kedelmeriiin turşalgiigi bişe kolkooznuudta kabarladasan ba eesediingee beje deere aza akuin ba ulas teriin kampanninuudiigi gyicedkekiin ujalganuudiigi abasan baina.

Ene biçegiigi tus aimagiin kol kooznuud zeblen kelcesen baina. Ene biçeg bol koino kozomdozo jabasan kolkooznuud a eesediin zee azaliigi zeb meteer emkidke kedeni aikabtar jike aça tusa kyrgesen baina.

Socialiis meriicee bolbol ergeneer jabuulagdasanii ecesee tus komuuna dotoroo 35 udaarniguudiigi bii bolgoson. Tedenees ton sainiliiu 6 kyn kizaariin ulaan sam

barta biçegdesen. Udaarno sain kedelmeri byteesenii telee tus komuuna bol kizaariin gazariin ypravleeniiin ulas teriin seegteriin zygees kojof dakin şagnagdasan ba respyybligiin ulaan sambarta biçegdesen.

Leeninii socialiis meriicee bol iigeze şine gabijaata baatarnuudiigi bii bolgodog baina.

***

Socialiis meriiceegiin ba udaarnigçalgiin açaar kolkooziin baiguulaltiin froonto deere ynen sedkeleerce kedelze jabasan uçar medeke şine şine kynyydiigi socialis josoor şinedken kemyyzyylkiin kazuugaar ulas teriin keltes bol erkim sain kolkoozçoniigi urmaçuulka tukai kedelmeri jabuulba.

Iime zorilgoor sainaar kedelmeriesenii telee kamta 28 kyniigi şagnasan baina. Kabariin tarilgiin yjede şagnalta bol taban kono byride kiigdedeg baisan, ene bol sainaar kedelze jabasan kolkoozçoniigi urmaşuulza ba koino jabagçadiigi tedentei zergelyylen azal yiledberiin entyziaazmiigi kedelgeke keregte maşa jike tusatai basan.

Tyynees gadana kolkoozçon udaarniguud bol ulaan sambarta biçegdedeg baisan, kaniin sonindo udaarniguudiin spiseg toliilogdodog baisan. eder byriin sonini sambar deere erkim udaarniguudiin zurag gargadag baisan begeed ede bygede bol kolkooziigi bolşoviigiin bolgoko ba kolkoozçoniigi çanga çadaltai bolgokiin telee bol şovigçalan temeceke keregte jike ten tykiyyr bolzo egesen.

Sergeejev ba Bytakoova loodornuud baisanaa kaişan geze zasaraab?

„Zariaa" komuuniin dunda ynen sedkeleeree sainaar kedelze jabasan uçar medeke tede keden olon udaarniguud gabijaata baatarnuud bisatan kamta, uçar joso medeke ygei deerees angiin daisanii ne eende orozo, kolkooziin azalaa zugadan, busadiin kyce kelesen deere amidarka geze bododog kynyydç nen olon baiba.

Uçar iimede ulas teriin keltesiin bol tede loodor zalkuu, komkoi kobdog, kolkooziin zeerde kaişa kereg kandadag g. m. etegeedyyten eris çangaar temeceke tukai jikeken oroldolgo gaza, tus komuuniin pravleenitai kamtaran keden olon janziin foormotoi kemzeenyydiigi jabuulsan.

Loodornuudiigi kara sambarta kaniin sonindo biçedeg baiba. Enyynees urida azal kedelmeride garan ygei zugadan jabagçaiin dundaas Bytokoova Klaava ba Sergeejev Timofee gegçed kara sambarta biçegdeze, içyyrite tamga tabigdasanaas koişo genete zasaraad, menee sain kolkoozçonii zergede orozoi.

Oilguulka niitiin kemzee jabuulkatai kamta, men keseeltiinç kemzeenyyd abtadag baiba Şilikovaa Ziina bol kedelmeride garangyi baisanii telee 5 edereer jala tokogdozoi.

Azaldaa eni udaan garangyi cag yrgelze proguul kiize baisanii telee Sorookovikov Grigoori bol keden udaa kara sambarta biçegdeze, jala tokogdozo, katuu dongodolgo ababaç ogto zasaran ygei eeriingee buzagai aaşaa yrgelzelze baisanii telee kolkoozoos keeglesen baina.

„Zariaa" komuuniinkiin bol eeriingee ulas teriin keltesiin ketelberi dooro, kolkooziin azal yiledberi deere katuu çanga sakilga zarçamiigi tabikiin telee iigeze temeceze baina şuu. Enyynii urida nøked Bytakoovaa ba Sergeejev kojor loodornuud baisanaa socialiis azaliin şine zarçamda surza şineer kemyyzyylegdeze zasarsar baina şuu.

Kulaag Cegaankov koro kiize baina

Deere dulsagdasan keden jikeken ilaltanuud bol angiin temeceliin galiin delen dotor dabagdaza çadagdasan baina. Tus „Zariaa" komuuna bol angiin daisan tegeedyyder buzarlagdasan baiba. Ziseelebel:

Kulaag Cigaankov D. ene komuunada şurgan orokooş gadnazakain feermiigi daagça—kariuucalgata tuşaaliigi gartaa abaad, niileed jike koro kiize baiba. Tere bol feermedee abasan talkaa gertee kulagaigaar abaaçaza, tyygeer gakain tezeel dutaaza baiba. Ene kulaag bol iigeze keldegsen:

„Tarilgaa kedii jike bolgoboç tarilgiimnai gerende—sanda buliaaza abkani çukam, tiigekede, bidenii azalta edertee abadag tariaan bol nemeke ygei, uridiin kebeer baika. Tiime tula, tarilgaa ergedkeke gazaraa maliingaa teelnig bolgojaa" —geze koroto agitaaca jabuuldag baisan baiba.

Ene kulaag bol menee kolkoozoos keegdeed baina.

Gebeç, ene bol „Zariaa" komuuniin geşyydiigi eesediingee angiin seremziigi ulam, ulam deeşeni ergekiigi erine.

Niitiin kedelmeriiin dengyyd tukai

Kabariin tarilga ekilke yjees eki len kamta 22 kaniin soninuud brigaadanuud deere gargagdaba. Tyynees gadana kolkooziin bygediin 3 kaniin sonin garsan.

Tariaa kuriaalgiin yjede eder byri yiledberiin miitenge engergeze baiba. Nam ba zasagiin gazariin çukala çakala togtoolnuudiigi tere darui yiledberiin zebleen deere zeblen oilgodog baisan.

Niitiin oilguulka kedelmeriin yndesen meetodoni deere dursagdasan socialiis meriicee ba udaarnigçalga baisan.

Menee tarilgadaa beledkeze baina

„Zariaa" bol MTS iin ulas teriin keltes in ketelberi dooro kabariin tarilgadaa beledkeke ba jirke ziliin urgaca deeşelyylke tukai aguu jike kedelmeri byteeze baina.

Yresenii ba starkovoi foondonuud 'on erkim sain tariaanaas baiguulagdaba.

Menee tarilgiin gazar deere 900 açaa şibke (tesebeni 1600 açaa) zeegdeed ba 100 tukai ga paar deere casa togtoogdood, tarilgada ene meteer ylemze sainaar beledkeze baina.

***

Ulaan tugta Tynkenii MTS iin ulas teriin keltes ba tyynii erkim sain kolkooz bolko „Zariaa" komuuna bol bykii kolkooznuudiigi bolşoviigiin boldozo bykii kolkoozçoniigi çanga çadaltai bolgoko gesen nøk. Staalinaas tabigdasan kolkooznuudiigi bolşoviigiin bolgoko ba kolkoozçoniigi çanga çadaltai bolgoko"—gesen loozongiigi bejelyylkiin telee bolşoviig josoor temeceçe jabasanii tobçokon dengyydeni iime baina. Ulaan tugta Tynkenii MTS iin ulas teriin keltesiin bolşoviig ketelberi dooro kegzeze jabasan „Zariaa" komuuna bol namiin moziin X dugaar konfereenciigi iime ilaltataigaar ugtaza baina.

Zariaagiinkin! Tanai dabasan ilalta bolkol bideniigi omogzuulza baina. Ulas teriin bolsoviig ketelberi dooro caaşadaa şine şine ilalta dabakaar urigşai dabşagtii!

Kolkooziin idebkitenii BLOX-NOT

Emçiin zanşaltai temecekedi

Saişaan dakagçad namiin surguulida udaarniguud baika josotoi

Agiin aimagiin namiin emkinyydiin azal kedelmeri dotor cebeirlelgiin komiis bol aikabtar olon dutuu zyilyydiigi ilerkeilen zasabarilkatai, ene dutuunuudiigi oiriin cagta usadkan ygei kiike tukaida delgerengyi zaabrinuudiigi egesen baina.

Tiimees, tus aimagiin namiin yyrnyydees ene çukala keregiigi kerkin bejelyylze baisaniigi temdegleke keregtei bolno. Alkaniin somonii namiin yyriin kedelmeriigi karaad yzebel niileed jikeken byteesen baina. Tariaatuşaalga cokilgo, maliin ebelzelge (moridoos busadiin), ebese tuşaalga, mal azaliin cag yrgelziin brigaada baiguulka. Mengen sangiin tesebiigi gyicedkeke g. m. çukala bolko ulas teriin ba azakuin kampaaninuudiigi cag bolzor dotoroo gyicedkebe.

Ene dursagdasan kampaaninuudiigi amzaltataigaar engergeze operatiiv ketelberi namiin yyriin egeze çadasaniigi cebeirlelgiin komiis bol eesediin dyngyyd dotor temdeglesen.

Tiigebeç, aimagiin ceberlelgiin komiis bol tus somonii namiin yyriin kedelmeri dotor nileedgyi olon dutuu zyilyydiigi olozo temdeglesen baika. Tyynii gol bolkoni. Maarks-Leeninii surtaltai namiin geşyyd, kandidaadnuud ba ilangajaa saişaandagagçadiin dunda ene ebeliin yjede onco çukala bolgokiigi duradkasan azai.

Alkaniin somonii namiin yyr bol ceberlelgiin urida aimag dotoroo negen jikeken yyr baisan. (3 geşyyd, 9 kandidaadtai) ceberlelge bolkodo geşyydeni namiin ystaav ba programiigi bolon men egeel zizeken asuudalnuudtai tanil bişe baisan tula 6 kandidaaduud saişaan dakagçadta oruulagdasan baina.

Ene 6 saişaagçad bol bygede kolkooziin yiledberiin brigaadta azalaza jabasan udaarniguud baika juma.

Emçiin zanşaltai temecekedi

Leenin ba tyynii nam kojoriin udaridalgaar manai oronii azalçan bol kapitaaltan ba pomeesçeguudiin zeriçelgiigi butacokizoi. Kedelmeriçen ba azalçan tariaçan kojor bol nøk. Staalinii udaridalgaar komuniistnaraar tyryylyylen jabaza, manai oroni dokiçusa sorogzodiin syylçiin angi bol o niudargaçuudiigi butacokibo. Gebeç angiin temecel yrgelzeleer baina. Enyynii yndeseni bol tariaaçanii zizeg emçiin erenge zeeri ezemdeze baisan zanşalani nen. Angiin daisan bol ene zançalnuudiigi eesediingee zorilgo gyicedkekiin tula keregledeg baina.

Niudargaçuud bol kolkoozto semeeken korolokiin tula kolkooznuudta şurgaza orood, kolkooz ba kolkoozçodiin nøked kebertei bolzo jabadag baina şuu.

Tede ene jabadalaa jaaza gyicedkedeg be?

Niudargaçuud bol kolkoozçonii toon sajakan eeriingee emçiin bejee daasan azal erkilze baisan baidaliigi aşaglan kereglеdeg baina.

Kolkooziin azakui ba kolkooziin kogşol zeeri kojor bol eesediimnai zeeri men, eeriingee emçiin azalda baisanaas doro bişeer, kariin byri ylemzeer kolkoozdo kedelmerilke josotoi geze kolkoozçon bygede oilgodog boloo edii baina. Kolkooziin jikeken azakui bol tariaaçanda aşagtai olzotoi, gebeç, iime azakuigi zebeer erkilze suraka keregtei. Enyynii tula nen tyryvnde ynen şudarguugaar ba kamtaraa kedelmerileze, kolkooziin maşiina, aduusa mal ba zebseg keregseliigi gamnaza çadaka keregtei.

Niudargan bol enyyniigi esergyycedeg şuu. Odoo tyynii ileteer bujuu niuucaar korlokoni komor bolno. Niudargan ba tyynii eerlini orondo busad tariaalangiin gazar, maşiina ba aduusa malnuudiigi gutaasan, muugaar kedelmerilsen olonkidoo uridiin ygeiteiner ba ke esençedç baisan kolkoozçod eesedee taraagaa geeşe geze oroldozo.

Niudargan bol kolkoozçodiin dunda baigaa zalkuunuud, komokoi kobdoguud ba zyyligyydiin tusalamzaar ene keregee gyicedkekiigi çarmaidag baina. Tere bol kozmidoson, kolkooziin azakuigi eeriingee bişe meteer yzedeg kolkoozçodiin uçar medekegyigi aşaglan kereglеdeg baina

Kolkooz in tula oroldodoggyi kyn bol eertee ba eeriingee ulasta korlono geze kolkoozçodto oilguulka josotoi.

Olon niitiin keregiigi busadiin kereg geze yzeke kuuçanii zanşaltai temece. Kolkoozoo kamagaal ene keregte busadiigi surga. Iigeze çii bol nam ba kedelmeriçen angi kojoriin niudarganii nelee butacokiko emçiin kerenge zeeri ezerkeke zanşaliigi usadkaka, socializmiin keregiigi bekizyylke keregte tusalalcaka.

Kariuucalgata redaagtor S. Şiraboon.

Типография „БМ Правда" и „Унэн" Вурлид № 263